

Sprawozdanie

komisji administracyjnej o czynnościach przygotowawczych Wydziału krajowego, mających na celu urządzenie kolonii rolniczych i poprawczych w naszym kraju.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 6. Września 1884, przyjął Wysoki Sejm w zasadzie potrzebę utworzenia w kraju domów pracy przymusowej, z systemem kolonii rolniczych poprawczych, nie wykluczając robót rzemieślniczych.

Po przeprowadzonych badaniach w kilku zakładach poprawczych w krajach Monarchii austriackiej i kolonii rolniczej poprawczej w Studzieńcu w Królestwie Polskiem, Wysoki Sejm na skutek wyczerpującego sprawozdania Wydziału krajowego, uchwałą z dnia 21. listopada 1890 r. wyraził między innemi stanowcze życzenie, aby najsamprzód wprowadzony został, w średniej części kraju zakład, względnie kolonia poprawcza, rolniczo-przemysłowa, dla nieletnich chłopców.

Tą samą uchwałą w dalszym toku Wysoki Sejm polecił utworzenie dwóch zakładów pracy przymusowej dla wieloletnich przestępców i skazańców męskich, a jednego dla kobiet.

Wydział krajowy w wykonaniu otrzymanych poleceń, zajął się w ciągu roku 1891 przeprowadzeniem potrzebnych kroków wstępnych, dążących do wprowadzenia w życie zakładów poprawczych, tak dla małoletnich, jak i dla pełnoletnich włóczęgów i przestępców, tak męskich jak i żeńskich, i tok tych czynności swoich przedstawił w sprawozdaniu z dnia 19. marca 1892, z którego podać należy do wiadomości Wysokiego Sejmu, następujące wyniki:

1) Co do zalecanej fundacyi w Nowym Sączu, a względnie co do użycia funduszków, dla tej fundacyi zebranych, nie może być mowy, o przeznaczeniu takowych na domy pracy przymusowej; gdyż według odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 21. grudnia 1890 l. 88.955, fundacya nowosądecka przeznaczoną jest tylko i wyłącznie, dla dobra mieszkańców byłego obwodu sądeckiego.

2) Po przeprowadzonych rokowaniach z zarządem Zakładu św. Teresy we Lwowie, i Sióstr Miłosierdzia w Krakowie, umieszczenie w tych Zakładach kobiet, a względnie małoletnich włóczęgów i pełnoletnich skazańców żeńskich, okazało się niemożliwe, z powodu braku ubikacyi i miejsca na rozszerzenie tych zakładów; na skutek czego Wydział krajowy, przychodzi do wniosku, żeby Wysoki Sejm, na razie nie przystępował do urządzenia Zakładów poprawczych dla kobiet.

3) Sprawozdanie wykazuje dalej, że c. k. Rząd, na wezwanie Wydziału krajowego, podał cztery majątki, pod jego zarządem zostające, które uważa za odpowiednie na Zakłady w mowie będogo.

4) Ze sprawozdania Wydziału krajowego przekonywujemy się dalej, że oprócz tej oferty rządowej, wpłynęło od właścicieli prywatnych 41 ofert, z których Wydział krajowy wybrał majątków cztery we wschodniej części kraju, trzy w zachodniej i trzy majątki w środkowej części kraju, których jakość, przestrzenie, ceny i stosunki zdrowotne bliżej oznacza.

Należałoby zatem, aby obecnie przystąpić do dalszej akeyi i upoważnić Wydział krajowy, aby zbadał dokładnie przedstawione sobie do sprzedaży majątki, i z pomiędzy takowych, mając przedewszystkiem na oku wytworzenie kolonii rolniczo-poprawczych dla nieletnich chłopców w średniej części kraju, za przybraniem znawców stałej komisji krajowej dla spraw rolniczych, jak to Wydział krajowy już przy czynnościach przedwstępnych uczynił, ewentualnie także za przyzwaniem znawców lokalnych z odnośnego Wydziału Rady powiatowej, najstosowniejszy obszar gruntowy wybrał, z właścicielem onego, tak co do ceny, jak i co do warunków wypłaty, pod zastrzeżeniem zatwierdzenia kupna przez Wysoki Sejm się ułożył, a następnie konieczne do budowy lub rekonstrukcji istniejących budynków, tudzież plany i kosztorysy, do urządzenia zakładu dążące, sporządzić polecił, i takowe Wysokiemu Sejmowi ze szczegółowym sprawozdaniem przedłożył.

Wydział krajowy w sprawozdaniu swoim, nie przedstawił żadnego konkretnego wniosku, nie wybrał stanowczo żadnego majątku do kupna i nie mógł tem samem przedłożyć ani planów ani kosztorysów.

Wydział krajowy niesprawiedliwia ten wynik nietylko opóźnieniem otrzymanej z c. k. Rządu odpowiedzi, nadeszłej dopiero w końcu listopada 1891 roku, w którym to czasie już nie była stosowną pora do oglądania majątków i szacowania tychże, ale także i brakiem kredytu, na dalsze uchwałą sejmową wskazane czynności, jakoto na szczegółowy pomiar ofiarowanych obszarów gruntowych, oszacowanie tychże, sporządzenie odnośnych planów i kosztorysów.

Z uwagi przeto, że dozwolony w roku 1890 na przedwstępne wydatki dla Wydziału krajowego kredyt w ilości 500 zł. już został wyczerpany, i znajdzie swoje usprawiedliwienie w rachunkowym zamknięciu za rok 1891, — dalej

z uwagi, iż Wydział krajowy na prowadzenie dalszych czynności przygotowawczych uprasza o wyznaczenie dalszego kredytu w wysokości 500 zł.

Komisja administracyjna, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, przedkłada Wysokiemu Sejmowi następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego przyjmuje się do wiadomości.
2. Na dalsze czynności przygotowawcze około urządzenia w kraju kolonij rolniczych poprawczych, otwiera się Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 500 zł.

Lwów dnia 7. kwietnia 1892.

Przewodniczący:

S. Koziebrodzki w. r.

Sprawozdawca:

Zbyszewski w. r.